

M 18:141-2, A-huset: Underhåll och verksamhetsanpassning. Rumsprogram

Denna text är väsentligen en sammanfattning och bearbetning av de uppgifter om rumsfunktioner som finns i projektets grundläggande programPM. För detaljkrav rörande funktioner och tekniska krav hänvisas till avsnittet 'Tekniska krav' i samma dokument eller i sista hand till byggnadsenhetens text 'Krav& Råd'.

0 Generellt

För att öka framtida flexibilitet skall alla rumsmoduler¹ i största möjliga utsträckning inrättas antingen som kontors-, ritsals- eller seminarierumsmoduler så att man relativt enkelt kan skapa nya funktioner genom att slå samman eller bryta upp tidigare rumsenheter. Det innebär att varje rumsmodul så långt möjligt skall innehålla alla rumsfunktioner (belysning, kraft, tele, ventilation) även om modulen inte är avskild av väggar. Med dagens teknik bör även tändning/släckning av belysning kunna skötas automatiskt i varje modul även om det kan vara störande i större rumsenheter. Projektets ekonomi är dock ansträngd och alla tekniska lösningar måste eftersträva stor flexibilitet och god ekonomi.

I rumsbeskrivningar och inlösningsskisser antyds vissa inredningslösningar. Man måste dock förutsätta att åtskilliga omflyttningar och ommöbleringar kommer att ske. Belysning och installationslösningar kan därför inte baseras på en viss möblering utan de fasta installationerna måste ge en god funktion och tillräcklig allmänbelysning av alla rumsytor. Stämning och accenter åstadkoms med platsbelysning.

Kanalisation och uttagsplacering skall väljas så att kablar på golv i görligaste mån kan undvikas. Kanalisationen skall generellt utföras med tomdosor för dubbla uttag även om rumsfunktionsbeskrivningen endast anger enkeluttag.

I alla lokaler skall befintliga datauttag behållas. Elinstallationen i anslutning till väggmonterade nätuttag skall kompletteras med ett fyrvägs 230V-uttag vid fasadväggens 'brevlådor' ('plåtlocket' med 1 dubbelt 230V-uttag). Befintliga rikstelefon- och snabbtelefonnät rivs.

En stor del av A-husets lokaler, främst kontor och förråd, skall inte funktionsanpassas utan omfattas endast av underhållsinsatser som ventilationsbyte, ytskiktrensning och elförstärkning. För källarens förråd är underhållsinsatserna mera begränsade, höghusets källarkorridor skall dock ges ett mera tilltalande och välkomnande utseende.

---

¹ Rumsmodul: Yta med 3 m bredd centrerad mellan fönsterläge i fasad och dörrläge i korridorvägg. Beroende på placering i byggnaden rumsmodulens yta 18, 15, 12 eller, främst i förbindelsebyggnaderna, 9 m². Rumsmodulerna kombineras i större sammanslagna rumsenheter. Normalt har varje rumsmodul både fönster och förr men i större rumsenheter är vissa dörrlägen inte utnyttjade. Det förekommer också, naturligt främst i källaren, rumsmoduler utan fönster.

1 Rumsfunktioner, normalrum

Kontorsarbetsplatser

Nya kontorsrum förutsätts ha två arbetsplatser per fönsterposition där varje arbetsplats har 3x 2 230 V-uttag och ett datanätuttag för IP-telefoni och dator. Vid varje fönsterposition räknas ny kanalisation med smala kabelkorgar alt. trådstegar i takvinkeln till nedförningsstavar från tak till mitt på vägg vid de bägge arbetsplatserna. Kanalisationslängden i tak överstiger normalt inte 8 m.

I kontorsrum bör det normalt inte vara problem att låta belysningen styras av närvarodetektorer i varje rumsmodul.

Kontorsrum omfattar normal en rumsmodul men ett mindre antal kontorsrum är två eller flera moduler. Normalt utnyttjas endast en arbetsplats per kontor vilket med dimensionering för två ger utrymme för besök. I kontor om flera moduler utnyttjas ventilationskapaciteten för en större besökskapacitet

Kontorsrum finns främst på vån 4 och 5 men även på övriga plan finns rum där 'kontor' är den naturliga rumsfunktionen.

Ritsalar mm

I ritsalar förbereds varje rumsmodul för 4 ritplatser. Ritsalar är normalt 3 rumsmoduler, d.v.s. 12 ritplatser, och grupperade 3 och 3 kring multirum för modellbygge, genomgångar och samvaro. De finns främst på våning 2 och 3 men även på våning 1 nyinrättas ett antal ritsalar.

Ritsalarna kommer att förses med 3- 4 datorer anslutna till husets datanät. Till detta kommer studenternas egna bärbara datorer som dock ansluts via trådlösa nätverk. Längs ritsalarnas korridorvägg skall kanalisationen stödja de fasta datorerna. Dessutom skall rummens kortsidor ha nätuttag och 230 V-uttag för lärardator och andra 'oförutsedda' behov. Plats för projektor skall vara förberedd i tak.

Till varje ritplats skall det finnas ett 230 V-uttag för arbetsbelysning och studenternas egna datorer. Normalt är ritborden grupperade ut från fasadväggen med passage längs korridorväggen men andra möbleringar förekommer och kanalisationen måste tillåta detta. Kanalisationen kan vara som i kontorsrummen men troligare är en central kabelkorg i rummets längdriktning som då även kan försörja projektor och andra enheter i tak. Kablar till varje ritplats samlas rimligen i någon flexibel strumpa eller spiralkanal och inte i fasta vertikala uttagskanaler. För att hantera den dagliga in- och urkopplingen förses borden med kabelkorg där anslutningsdonen kan samlas. När ritborden är grupperade mot fasadväggen kan ritplatsernas strömförsörjning ske genom förlängningsdosor ut i ritbordens kabelkorgar.

Vad gäller den allmänna utformningen skall även multirum och bedömnings-/utställningsrum behandlas som 'ritsalar'.

Multirum

För att avlasta utbildningsverkstaden från enklare modellbyggen placeras särskilda multirum försedda med vask och 2 dragskåp i anslutning till ritsalarna. Dragskåpen är avsedda för mindre limnings- och målningarbeten och skall inte ha installationer utöver belysning. Dragskåpen förutsätts 900 mm breda. För de aktuella arbetena måste dock lucköppningen vara betydligt högre än vid normalt dragskåpsarbete, kanske 800 mm. Man kan förvänta

att dragskåpsanvändningen är relativt begränsad men att det är stor sannolikhet för att skåpen används samtidigt i samband med inlämningar och redovisningar.

För modellbygge har rummet åtminstone ett större bord för skärande bearbetning och annan rustik materialhantering.

Multirummet kommer också att fungera som plats för genomgångar, samlingar och annan mera socialt inriktade verksamheter och inredningen bör möjliggöra det. Det kan dock vara funktionellt att åtminstone i viss mån läsårsvis överlåta detta åt de berörda studenterna.

Multirummen är normalt 3 rumsmoduler och planerade för att betjäna tre ritsalar. Det kan bli nödvändigt att bryta ut ventilerade arbetsplatserna och anpassa antal och placering för att få tillräcklig luftförsörjning och tillvarata de sammanlagringseffekter som kan finnas. De luftmängder som blir aktuella är avsevärda och det kan bli sannolikt nödvändigt att göra avsteg från de normala dragkriterierna i Krav& Råd.

Som gemensam resurs för de tre ritsalarna finns här utskriftsmöjligheter som är något mera avancerad än vad som finns i ritsalarna.

I övrigt inrättas multirummen installationsmässigt som ritsalar men förbereds även för utplacering av 6- 10 datorer. Bortsett från utskrifter kan datakommunikationen möjligen skötas via trådlöst snarare än med trådbundet nät.

Bedömnings-/utställningsrum

Våningarna 2 och 3 inrättas bedömnings-/utställningsrum med personkapacitet som seminarierum. Här behövs utrymmen för att exponera planscher och annat redovisningsmaterial.

Goda förutsättningar för att belysa fria väggytor och platser för fristående skärmar skall finnas. Stolplatser för en 'multirumsgrupp', d.v.s. 3x 12 studenter, för genomgångar och gemensam kritik. Kanalisation och elinstallation i övrigt som för ritsalarna.

Bedömningsrummen är rimligen något större än ritsalarna, säg 4 moduler.

Utanför redovisningsperioderna bör bedömningsrummen kunna fungera som seminarierum.

Datorsalar, seminarierum

Rumsenheten för seminarierum och datorsalar är normalt 3 moduler. Varje rumsmodul inrättas med 10 platser. För datorsalar gäller dock att 'normalsalen' har 25 studentplatser med dator vid varje plats.

El och data etableras vid rummets kortsidor för lärarplats och en skriveposition. Vid lärarplatsen finns fast projektor och projektduk för bildvisning. Whiteboardtavlor på båda kortväggarna och anslagstavla/ uppfästningsmöjlighet längs korridorväggen.

I datorsalarna är rumsanvändning och möblering så fixerad att kanalisation i kabelkorgar på borden kan vara huvudalternativet. Kanalisation och anslutningspunkter för husets fasta datanät måste väljas så möbler och utrustning inte kommer i konflikt med anslutet kablage.

För seminarierum förbereds ingen kanalisation till studentplatserna utan eventuell datakommunikation sker trådlöst.

Hörsalar, konferensrum o liknande

Befintliga hörsalar moderniseras och återanvänds. De tidigare fasta projektorplatserna i salarna rivs och ersätts med stolar. Det är tyvärr knappast ekonomiskt att renovera befintlig hörsalsinredning utan huvudalternativet är att ersätta inredningen. Åtminstone stolsinredningen finns i stoppade modeller som påminner om de ursprungliga Jannestolarna.

Hörsalarna arrangeras med installation för en fast projektorposition framför en centralt placerad projektduk. Skrivtavlor placeras så att minst en skrivtavla är tillgänglig även vid bildvisning. Skrivtavlor utförs som whiteboard. Om utrymmet tillåter placeras anslagstavlor eller liknande längs väggarna.

Plats för diaprojektor anordnas men förbereds inte med kanalisation utöver uttag för 230 V.

Tavelmanövreringen är manuell då elektrisk manövrering ofta upplevs som för långsam. För projektduken kan man däremot tänka sig elektrisk manövrering för att inkludera den i senare större AV-system.

De elektriska fönsterluckorna behålls och renoveras.

I grundutförandet finns ingen fast AV-utrustning i hörsalarna utan bildvisning sker med 'medförd' dator från fast datorplats med nätanslutning

Den belysning som installeras i hörsalar och konferensrum manövreras manuellt från paneler på vägg och vid kateder. Om en integrerad AV-utrustning anskaffas senare skall den dock via standardgränssnitt kunna fjärrstyra belysning och gardiner.

För en hörsal blir belysningsinstallationen i princip följande:

Allmänbelysningen	i salen är dimbar.
Podiebelysningen	görs sektionerad. Katederbelysningen kan ingå men troligen har katedern separat belysning
Tavelbelysningen	görs sektionerad.
Platsbelysning	En av de större hörsalarna förses med finns platsbelysning och eluttag för medhavd dator vid varannan plats. Eventuellt förses platserna även med mikrofon Det senare är dock avsevärd en merkostnad. Datakommunikation med mötesdeltagarna förutsätts ske trådlöst.

Befintliga anshelmarmaturer behålls som 'stämningsbelysning'.

Belysning och teleteknik i konferensrum arrangeras på liknande sätt

Pausrum/ pentry

Efter ombyggnad planeras tre större pausrum med pentry: Gemensamt för personal på plan 4 och pausrum med thékök på ritsalsvåningarna. Personbelastningen blir ganska stor. Kontorsvåningarna har ett 70-tal personer med ytterligare någon personal spridd i huset. På varje ritsalsvåning finns drygt 140 ritplatser. Ritsalar på plan 0 och 1 kommer även de att belasta ritsalsvåningarnas pentryfaciliteter.

Pentrydelen planeras som en rumsmodul och anordnas och inreds så att betjäning kan ske från två håll. Pentryt kan förläggas öppet. För att ge mera bänkutrymme kan en fristående bänk placeras så att den blir tillgänglig både från pentry- och från pausdelen.

- Pentry inreds utan spis.
- Plats för 6 mikrovågsugnar. För att begränsa luktspridning tas frånluft ut från pentryt vid mikrovågsugnarna. I rumsförteckningen betecknas detta som 'processventilation, punktutsug'.
- 2 fullhöjds kylskåp med separat frys.
- Pentry förses med vask och 2 diskmaskiner (ren/smutsig)
- Plats förbereds för kaffemaskin (10 A enfas el och kallvatten (1/2" Ballofixventil m utv. gänga)).
Kaffemaskinen kan vara fristående i pausrumsdelen. I så fall kan något köksskåp utföras som genomräkningskåp så att kaffegods kan nås från båda sidor.

Effektuttag från mikrovågsugnar, vattenkokare och kaffebryggare är avsevärt och ofta samtidigt uttagen troligen bör ha separata säkringsgrupper eller högst 2 uttag per grupp. Alla 'åtkomliga' eluttag i pentrydelen skall vara timerövervakade men för utrustning med inbyggd timer kan man tänka sig fast anslutning

Pausrum utförs på plan 4 som 4 moduler och på ritsalsvåningarna som 3 moduler. Installationsmässigt utförs pausrummen som konferensrum.

Utöver pausrum/ pentry kommer det i entré våningens bibliotek/allrum att finnas någon form av enklare servering. Betjänat café finns på IKDC även för A-huset och något 'fik' i den meningen planeras inte i A-huset.

Övriga rum

Utrymmen som inte har någon annan uppenbar funktion behandlas som kontorsarbetsplatser.

2 Rumsfunktioner, entrévåningen

Det är angeläget att ombyggnaden utvecklar och betonar är det intellektuella och funktionsmässiga sambandet mellan A-huset och designcentrum. Programskissen gör detta genom överbyggnad av A-husets innergård. Det skapar en gemensam utställningslokal/allaktivitetsyta som också breder sig in i A-huset och öppnar sig mot passagen till IKDC. Samtidigt flyttas biblioteket närmare detta utrymme så att 'biblioteksdelen' placeras avläsningsbart medan receptionsdisk, läsplatser och allmänna tidskrifter integreras i den aktivitetsyta som flyter in från den överbyggda innergården. Med denna koncentration av aktivitet i den centrala delen av bottenvåningen bjuds besökare in till huset pågående aktiviteter på ett helt annat sätt än i A-husets idag ganska slutna foajé.

Aktiveringen av entrévåningen placerar nya ritsalsgrupper i norr och söder i de delar av våningen som bl.a. friställts genom bibliotekets flyttning. Hörsalarna i planets västra del renoveras och behålls.

Det centrala i entréplanet är att knyta ihop A-huset och designcentrum så att besökare och allmänhet når en gemensam välkomnande och aktiv miljö. Det kan ske på annat sätt och delvis andra lösningar kan tänkas bl.a. för bibliotek och ritsalar. Att skapa ett med designcentrum gemensamt centrum genom att den överbyggda innergården flyter in i höghuset som en gemensam aktivitetsyta är dock en grundbult för projektet. Utformningen av detta nya 'allrum' blir därför centralt och stor ansträngning måste läggas här. Rymd, flexibilitet och genialitet är dimensionerande begrepp.

3 Rumsfunktioner, ateljébyggnaden,

Användningen av ateljébyggnaden ändras i stort sett inte. Förslaget innebär att en gemensam godsmottagning och materialintag etableras och att städpersonalen får bättre och mera tillgängliga förråds- och pausutrymmen.

Det tidigare pausrummet vid södra entrén blir disponibelt och används som gemensamt paus- och omklädningsrum för städ- och verkstadspersonal. Dusch och omklädningsrum för övrig personal och för studenter erbjuds genom att varje våningsplan i höghuset för handkapptalett med duschmöjlighet. Dessutom finns tidigare omklädningsrum i höghusets källare kvar och renoveras.

'Ateljéerna har under en period haft andra användningar. Ambitionen är nu att de nu åter skall användas som ateljéer.

Utbildningsverkstaden är gemensam för arkitekt- och designutbildningarna. En modernisering av utbildningsverkstaden har skett på senare tid. Arbetet bör fullföljas med en genomgång av matning och säkerhetssystem för verkstadens elektriska maskiner. Som led i verkstadens modernisering kommer snickeriets spånsug att bytas. Då det är avsevärda luftmängder som hanteras i spåntransportsystemet är det angeläget att utnyttja möjligheten att återvinna luftens värmeinhåll för uppvärmning.

Ateljébyggnadens källare har till större delen makadamtäckt golv och saknar ordentlig ventilation. Mögellukt sprider sig från denna del och set är angeläget att på olämporna åtgärdade även om utrymmet som sådan inte har någon egentlig användning.